

SAMORZĄDOWE FORUM MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO – POMORSKIEGO 23.09.2024R.

Nowa ustawa o dochodach JST

Obecna ustawa o dochodach JST funkcjonuje od 2003 roku – wielokrotnie zmieniana. Szczególnie od 2019 roku zmiany obniżające dochody własne JST w podatku PIT i przesunięcie części podatników do podatku zryczałtowanego w którym JST nie mają udziału.

Przypomnę, że zmiany dotyczyły głównie:

- a) podniesienia kwoty wolnej z podatku
- b) zwolnienia z podatku osób do 26 roku
- c) zmiana progów podatkowych

Nie poszły za tym rekompensaty obniżonych dochodów JST, lub zmiany zadań gmin, powiatów i województw. Odbiło się to na sytuacji finansowej jednostek samorządowych. Szacujemy, że obniżka dochodów JST od 2019 roku to ok. 17 mld zł rocznie, a doliczając do tego lukę w finansowaniu zadań oświatowych, inflację, wzrost cen energii to nawet 50 mld zł rocznie.

Po wielu dyskusjach w latach 2021 – 23, JST otrzymywały dodatkowe środki tzw. „wrzutki” do budżetów JST.

Od wielu lat JST wnioskowały o nową ustawę o dochodach samorządów, tak aby dochody były stabilne i przewidywalne w latach, tak aby WPF-y przestały być fikcją, abyśmy mogli planować i precyzyjnie informować naszych mieszkańców w jakim roku, jakie zadanie będzie realizowane.

Takie założenia pojawiły się w projekcie nowej ustawy o dochodach JST. Wstępnie pozytywnie zaopiniowane:

- a) uniezależnienie dochodów JST od zmian ustawowych
- b) stabilizacja i przewidywalność dochodów, WPF
- c) wzmocnienie wpływu lokalnej bazy podatkowej
- d) wprowadzenie potrzeb ekologicznych jako rekompensata utraconych szans rozwojowych.

Prace przy nowym projekcie o dochodach trwały od IV do VIII 2024 r.

Wiele spotkań, komisji, konsultacji.

Powołano Radę Ekspertów do wypracowania ostatecznej wersji ustawy, w którym składzie znaleźli się przedstawiciele samorządów z naszego województwa:

- Paweł Adamczyk Skarbnik Woj. Kuj – Pom
- Piotr Tomaszewski – Skarbnik Bydgoszczy
- Eugeniusz Gołębiowski – UMP, Burmistrz Kowala
- Jacek Brygman – ZGW RP, Wójt Gminy Cekcyn

Ostatecznie pod koniec sierpnia KWRiST wydała pozytywną opinię do projektu nowej ustawy o dochodach JST. Zdaniem Ministerstwa Finansów ogólnie mamy zyskać ok. 25 mld zł w roku 2025 w porównaniu do starej ustawy (przypominam, że roczne skutki obniżenia naszych dochodów od 2019 roku to 17 mln zł rocznie).

Oczywiście są do projektu ustawy jest szereg uwag, wśród których główne to:

- 1) uniezależnienie od zmian ustawowych – obawa dotyczy możliwości wprowadzania zwolnień przedmiotowych stosowanych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych np. zwolnienia całkowitego emerytów od płacenia podatku
- 2) zbyt mały udział JST w podatku zryczałtowanym , 14 % od przychodów ewidencjonowanych, wnioskowaliśmy o udział tak jak w PIT, ok 50 % od podatku odprowadzanego w formie ryczału
- 3) urealnienie finansowania zadań oświatowych, zatrzymanie luki finansowej w oświacie, która sięga już ok. 40 mld zł. Związek Powiatów w trakcie negocjacji zaproponował wprowadzenie stopniowego zmniejszania tej luki w rozłożeniu na kilkanaście lat. Związek Gmin Wiejskich RP – od lat wnioskuję o zatrzymanie powiększania się tej luki rok do roku, oraz zwiększenie wpływu JST na racjonalizację wydatków oświatowych – przywrócenie faktycznej kompetencji co do kształtowania sieci szkół, wprowadzenie minimalnej liczebności uczniów w oddziale, liczebność oddziałów, zmiany do Karty Nauczyciela itp.
- 4) zmiana w szacowaniu i naliczaniu środków na finansowanie zadań zleconych z ramienia administracji rządowej; ustalenie standardów realizacji tych zadań i eliminacja „podwójnej administracji”
- 5) wyłączenie naliczania potrzeb ekologicznych z późniejszych korekt, ze zmianą wag w ich naliczaniu; pokazane w projekcie ustawy potrzeby ekologiczne nie mają żadnego wpływu na sumaryczną wysokość dochodów JST; przykładem może być Gmina Lutowiska w Bieszczadach, której potrzeby ekologiczne zostały określone na 16,6 mln zł, a po korektach zamożnościowych sumarycznie gmina ta ma zyskać zaledwie ok. 0,8 mln zł
- 6) zmiany w finansowaniu domów pomocy społecznej, pieczy zastępczej i pomocy społecznej
- 7) powrót do gminnych, powiatowych i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska do kompetencji JST.

Powiązanie nowej ustawy o dochodach ze zmianami innych ustaw racjonalizujących zarówno stronę dochodową jak i wydatkową JST. Większy wpływ samorządów na realizację ich zadań własnych. Szczególnie istotne teraz w latach kryzysu finansów publicznych:

- podatki lokalne
- oświata
- ochrona środowiska
- planowanie przestrzenne

- inwestycje
- system opieki społecznej.

Będąc przy głosie, w imieniu Konwentu Wójtów Województwa Kujawsko – Pomorskiego, zgłaszamy pilną potrzebę renegotjacji zapisów KPO i FE dla KiP, tak aby pojawiły się tam środki na budowę i remonty dróg gminnych i powiatowych.

*Jacek Brygman
Wójt Gminy Cekcyn
Przewodniczący Konwentu Wójtów
Województwa Kujawsko - Pomorskiego*